

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021-2027

Spis treści

WSTĘP	2
Podstawy prawne opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	3
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	4
Charakterystyka Gminy	4
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Stubno... 19	
Problemy społeczne występujące na terenie Gminy w opinii dorosłych mieszkańców	19
Badania sprzedawców napojów alkoholowych	23
Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży	23
Analiza SWOT	26
Mocne strony gminy Stubno	26
Słabe strony gminy Stubno	28
Szanse dla gminy Stubno	29
Zagrożenia dla gminy Stubno	30
STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STUBNO NA LATA 2022-2027.....	32
Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią	32
Realizacja strategii	34
Cele i kierunki działań	34
1. CEL STRATEGICZNY: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.....	34
2. CEL STRATEGICZNY: Rozwój systemu wsparcia rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym	36
3. CEL STRATEGICZNY: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	38
4. CEL STRATEGICZNY: Dynamizacja rozwoju społeczeństwa obywatelskiego Gminy	41
Monitoring i ewaluacja	42
Źródła finansowania.....	43

WSTĘP

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się, jako "działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzająca do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądanych struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie"¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa - utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia ta jest dokumentem określającym najważniejsze kierunki interwencji w stosunku do zdiagnozowanych problemów społecznych występujących na terenie gminy i wskazuje priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla ich realizacji. Opracowanie Strategii jest punktem wyjścia do opracowania szczegółowych programów, których realizacja ma przyczyniać się do rozwiązywania problemów społecznych oraz wyrównania szans społecznych mieszkańców gminy.

Artykuł 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Z kolei art. 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej gminy,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Niniejsza Strategia została opracowana dla Gminy Stubno na lata 2021 – 2027.

---

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

Podstawy prawne opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z artykułu 17 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, który nakłada na gminę ten obowiązek. Poza tym, Strategia jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Poniżej zaprezentowano spis podstawowych dokumentów stanowiących podstawę i punkt odniesienia do powstania niniejszej Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021 -2027 uwzględnia zapisy dokumentów krajowych, w szczególności:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021-2027 uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, m.in. takich jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego do roku 2030;
- Strategia Rozwoju Gminy Stubno na lata 2021 – 2030

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

Charakterystyka Gminy

Gmina Stubno to gmina wiejska, położona w powiecie przemyskim, w województwie podkarpackim, w południowo-wschodniej części Polski, przy granicy z Ukrainą, w dolinach rzek San i Wisznia. Gmina Stubno graniczy od wschodu z Ukrainą, od północy i północnego - zachodu z gminą Radymno (powiat jarosławski), od zachodu z gminą Orły, a od południa z gminą Żurawica i Medyka. Pod względem terytorialnym należy do małych gmin, zajmuje powierzchnię 8923 ha, co stanowi 7,3% powierzchni powiatu przemyskiego. Gmina ma charakter wiejski, w jej skład wchodzi 8 sołectw: Barycz, Gaje, Hruszowice, Kalników, Nakło, Starzawa, Stubienko oraz Stubno. Gmina wiejska Stubno zajmuje powierzchnię 8923 ha.

Położenie powiatu przemyskiego w województwie podkarpackim

Położenie gminy Stubno w powiecie przemyskim

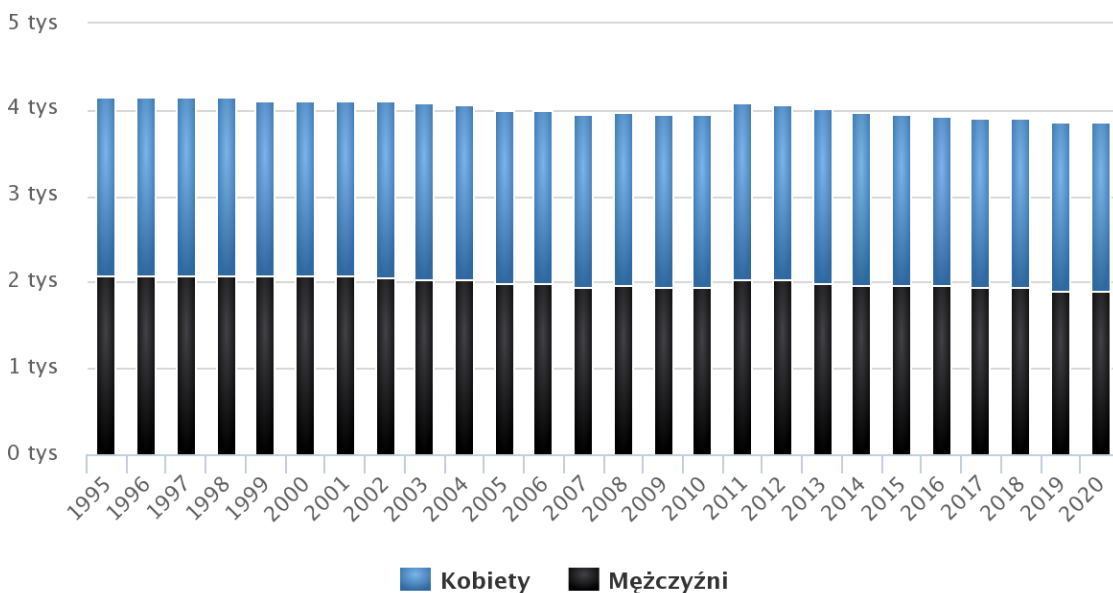
Gmina Stubno ma 4.065 mieszkańców, z czego 2.067 to kobiety, a 1.998 mężczyźni. Liczba ludności powoli, ale zauważalnie spada już od dekad, wieloletni trend to nieznacznie ujemny przyrost naturalny oraz nieznacznie ujemne saldo migracji wewnętrznych. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,3 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Stubno zawarli w 2020 roku 16 małżeństw, co odpowiada czterem małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 5 rozwodów i ani jednej separacji.

Gmina Stubno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 5. W roku 2020 odnotowano 33 urodzenia żywe (15 chłopców, 18 dziewczynek) oraz 38 zgonów (21 mężczyzn, 17 kobiet). Odpowiada to przyrostowi naturalnemu – 1,25 na 1000 mieszkańców gminy.

Populacja – Gmina Stubno w latach 1995 – 2020

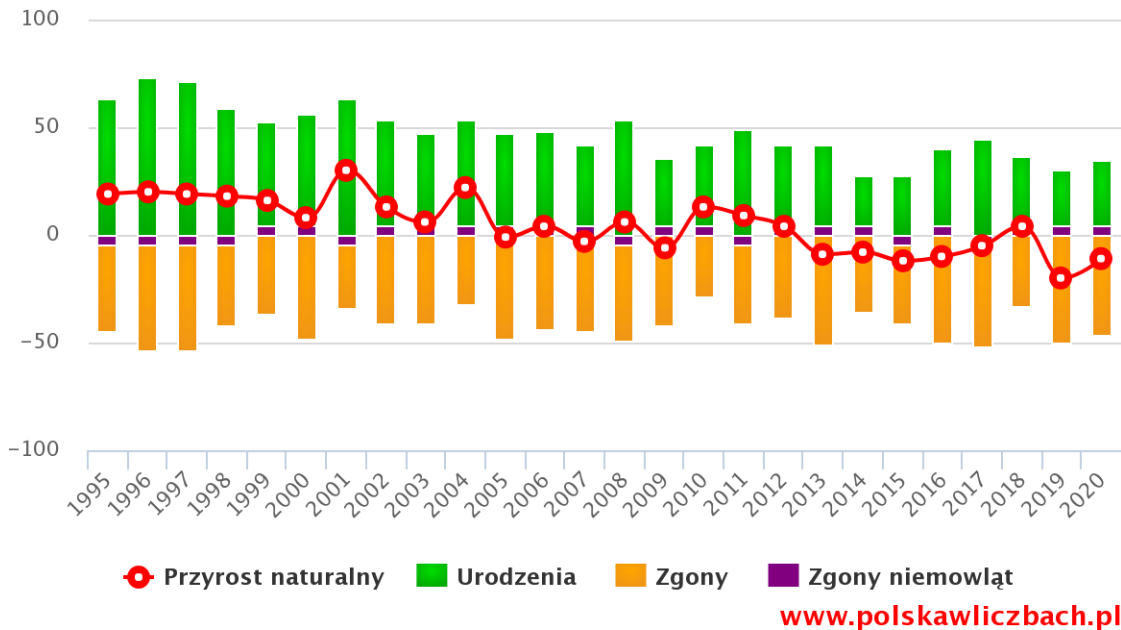
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

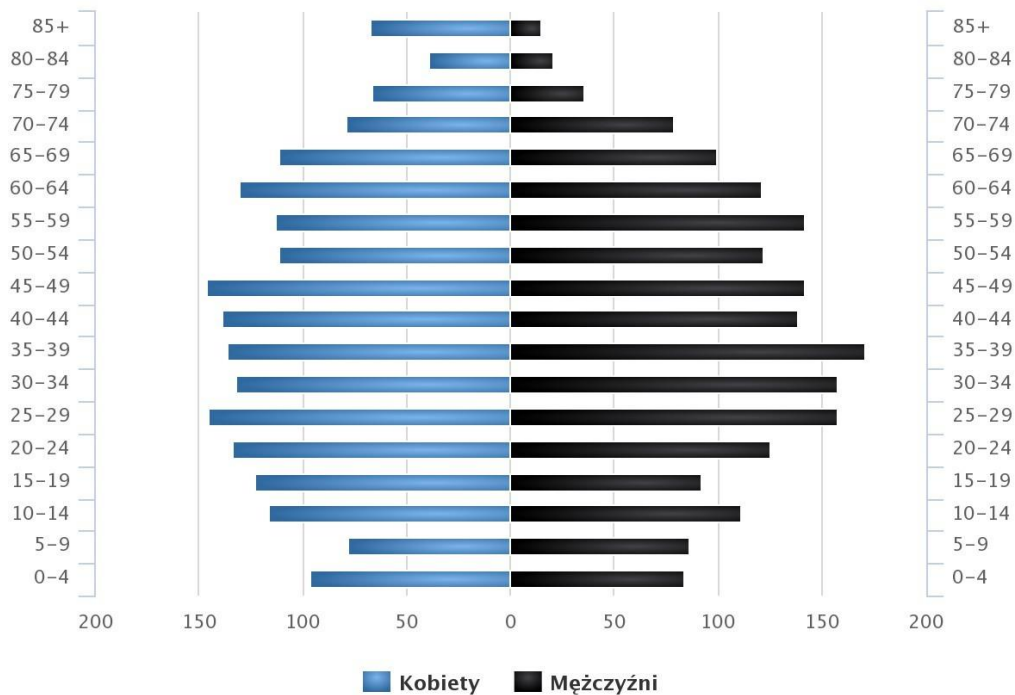
Przyrost naturalny w latach 1995–2020 w gminie Stubno

(Źródło: GUS)

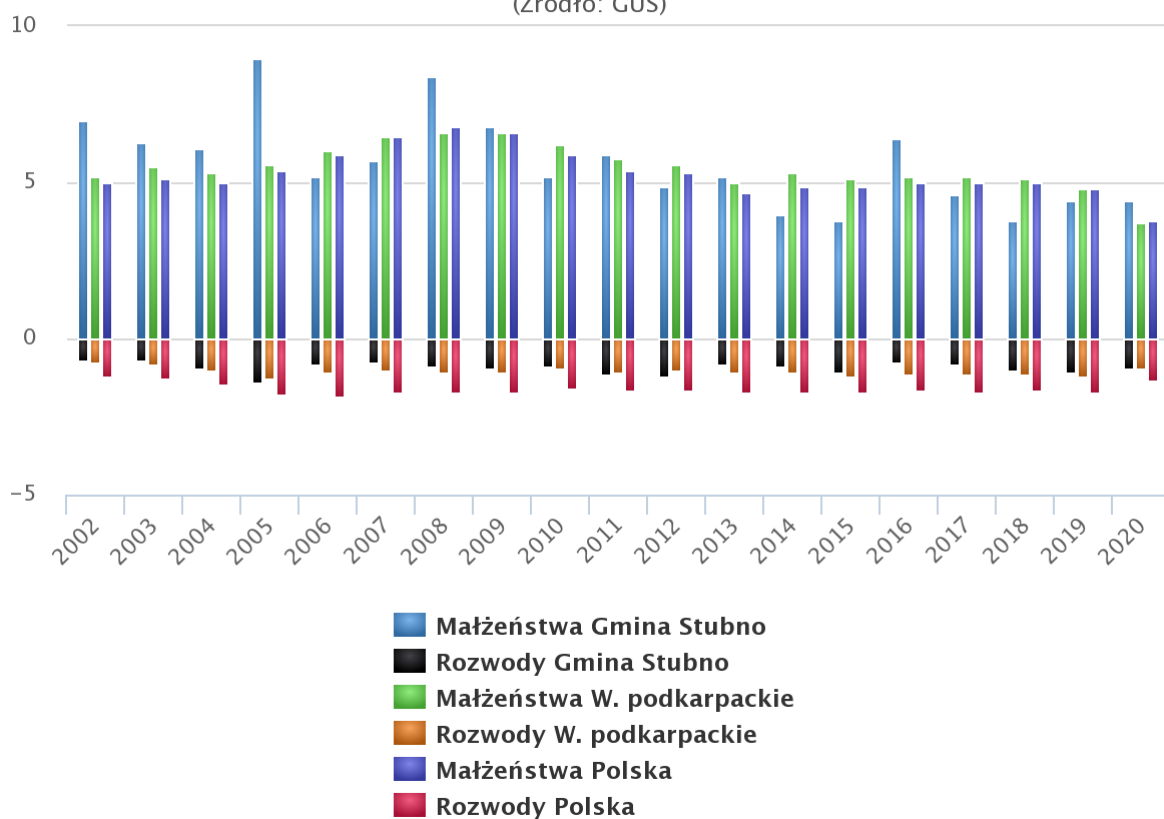
Piramida wieku mieszkańców gminy Stubno, 2020

(Źródło: GUS)

Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w gminie Stubno w latach 2002 – 2020

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

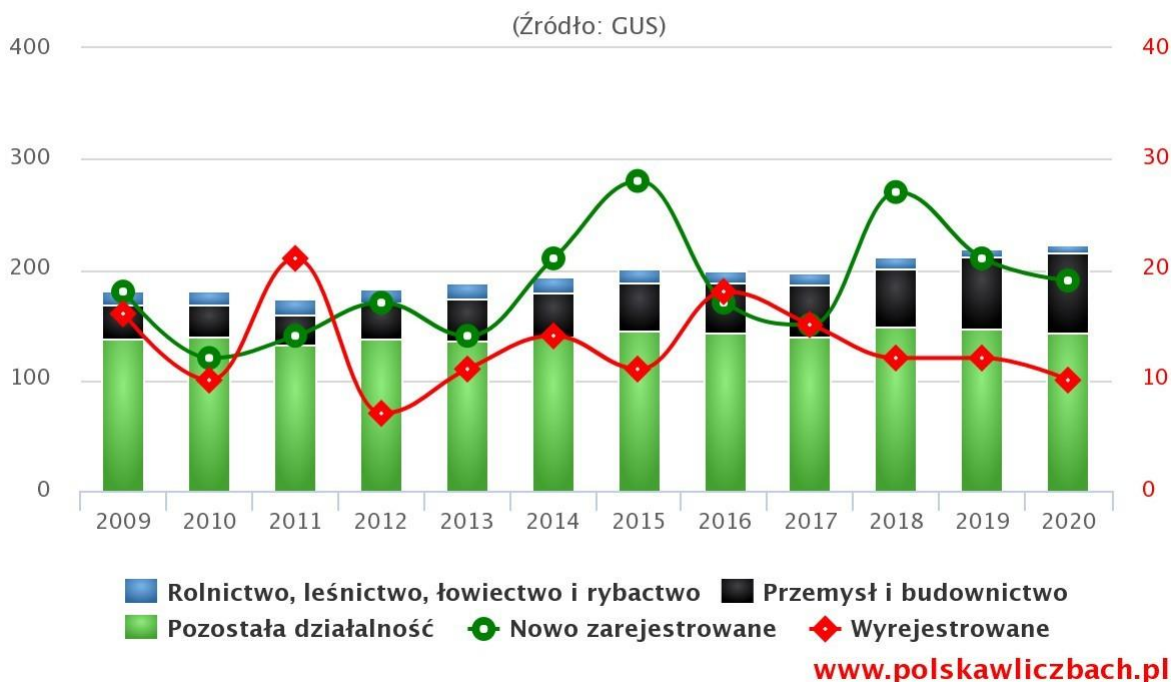
Sama gmina ma wielokulturowy charakter, wyróżnia się spośród podobnych jej kształtem zabudowy, zabytkowymi budowlami, należy do spuścizny Kresów Wschodnich dawnej Rzeczypospolitej. Teren gminy tworzy dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej ze względu na malownicze okolice, bogactwo lasów, zbiorników i cieków wodnych, które stwarzają atrakcyjne warunki do aktywnego wypoczynku. Gmina posiada warunki do rozwoju turystyki sezonowej.

Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty chronione, takie jak: rezerваты przyrody „Szachownica Kostkowata” oraz „Starzawa”, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Rzeka San” PLH180007, 2 użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody o łącznej liczbie 67 drzew. Ponadto na analizowanym obszarze zlokalizowane są gleby chronione, wysokich klas bonitacyjnych, które w myśl ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów chronionych na cele nierolnicze. Część gminy leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 429 „Dolina Przemyśl”

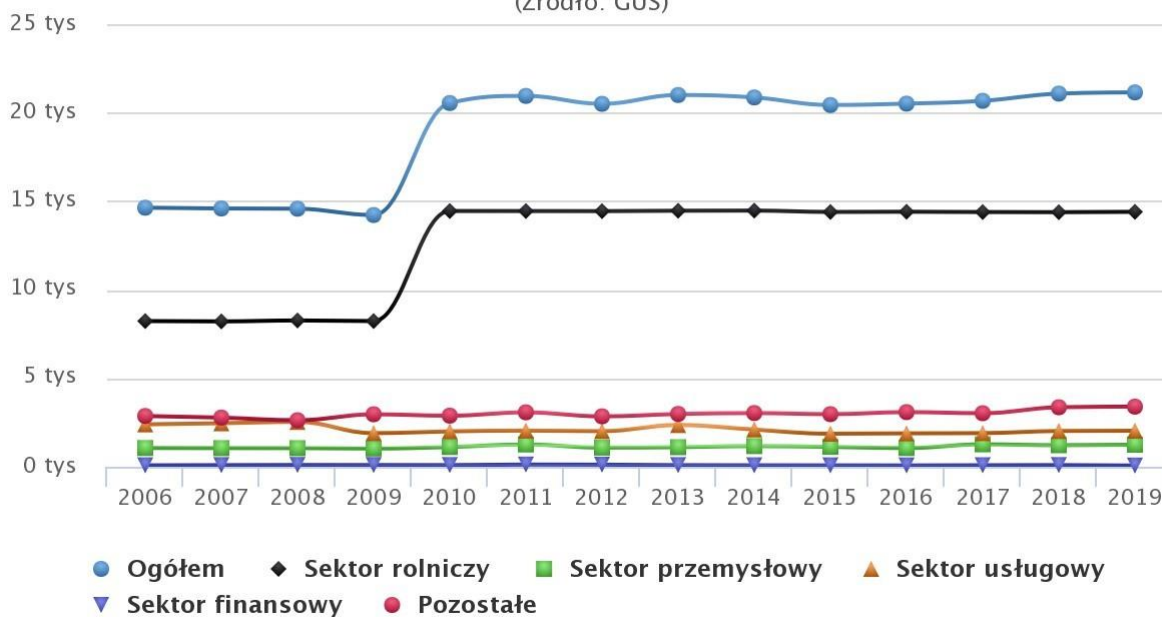
Gmina Stubno jest gminą typowo rolniczą. Przeobrażenia w ostatnich latach spowodowały upadek bądź likwidację przedsiębiorstw dających zatrudnienie kilkuset pracownikom w rolnictwie. Na terenie gminy prowadzone są różne rodzaje działalności gospodarcze. Największy procentowy udział przypada na handel i usługi dla ludności, natomiast najmniejszy na produkcję. Bardzo duży wpływ na sytuację społeczną na terenie Gminy Stubno ma zjawisko bezrobocia. Przeprowadzona po 1989 roku restrukturyzacja gospodarki przejawiająca się likwidacją dużej liczby zakładów pracy w powiecie przemyskim, w których zatrudniona była część mieszkańców gminy, skutkowało pojawieniem się długotrwałego strukturalnego bezrobocia. W konsekwencji nastąpił wzrost ubóstwa prowadzący często do powstawania negatywnych zjawisk, takich jak np. wykluczenie społeczne. Stopa bezrobocia w gminie na koniec roku 2021 była niemal dwukrotnie wyższa niż stopa bezrobocia dla całego województwa podkarpackiego. Dane te były szacowane, jako stosunek liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2009 – 2020

Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w gminie Stubno w latach 2006 – 2019

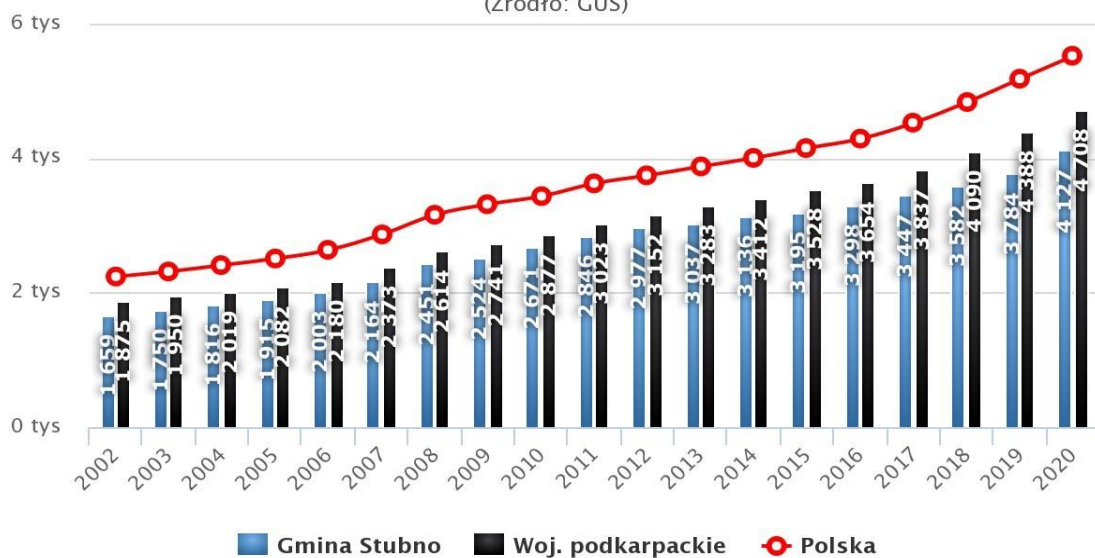
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (PLN) w gminie Stubno w latach 2002 – 2020

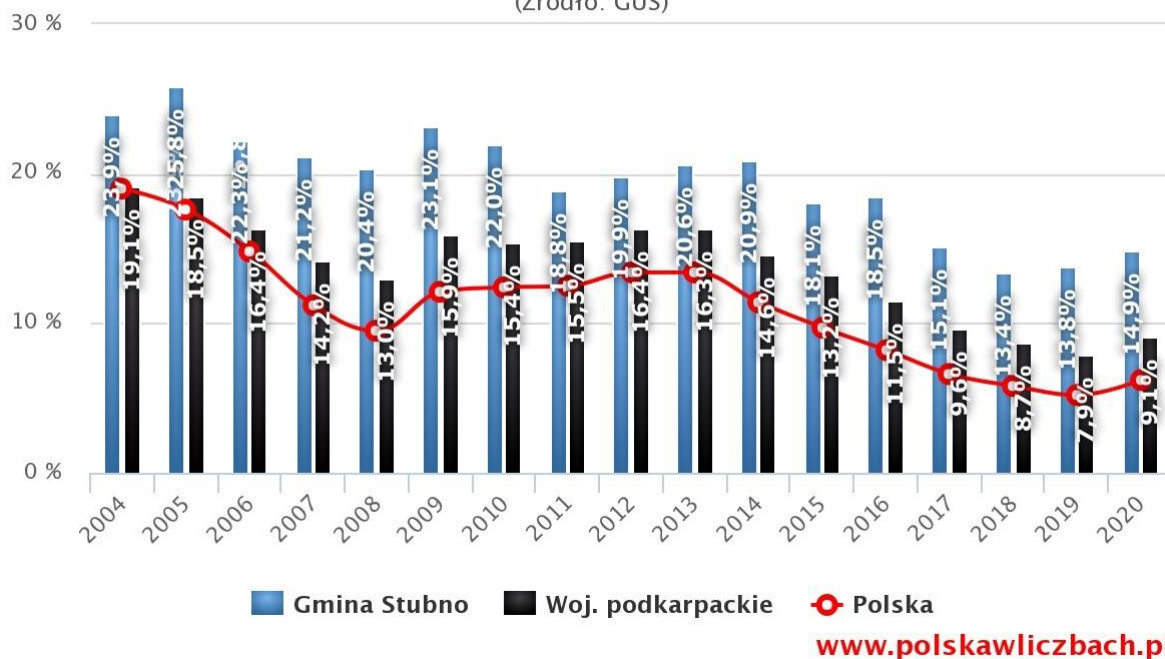
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Stubno w latach 2004 – 2020

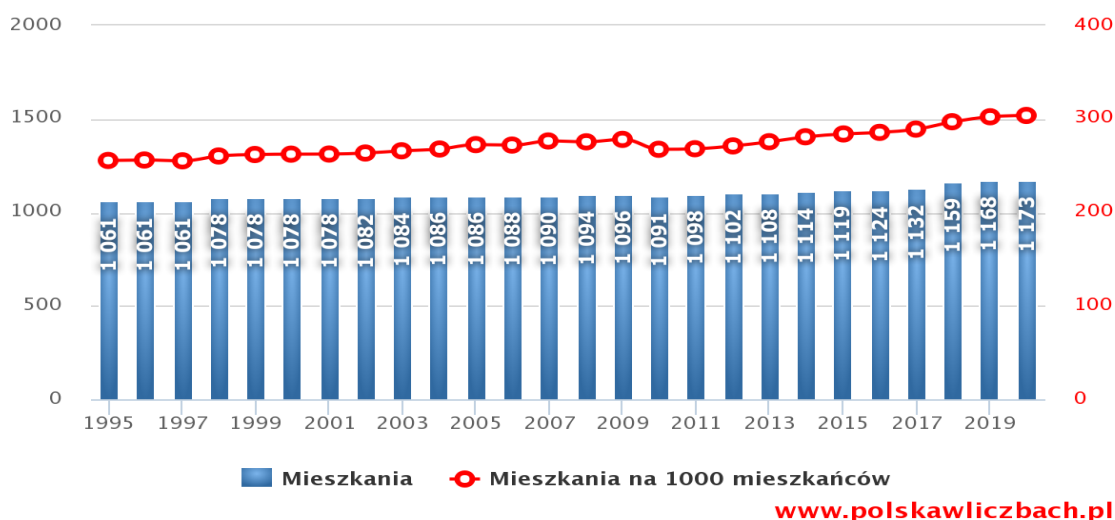
(Źródło: GUS)

Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Stubno na lata 2013 – 2020, przyjęty Uchwałą Nr XXI/193/2013 Rady Gminy w Stubnie określa, że łącznie w zasobie gminy znajdowało się w roku 2019, 17 mieszkań o łącznej powierzchni 906,74 m², w tym: 5 mieszkań

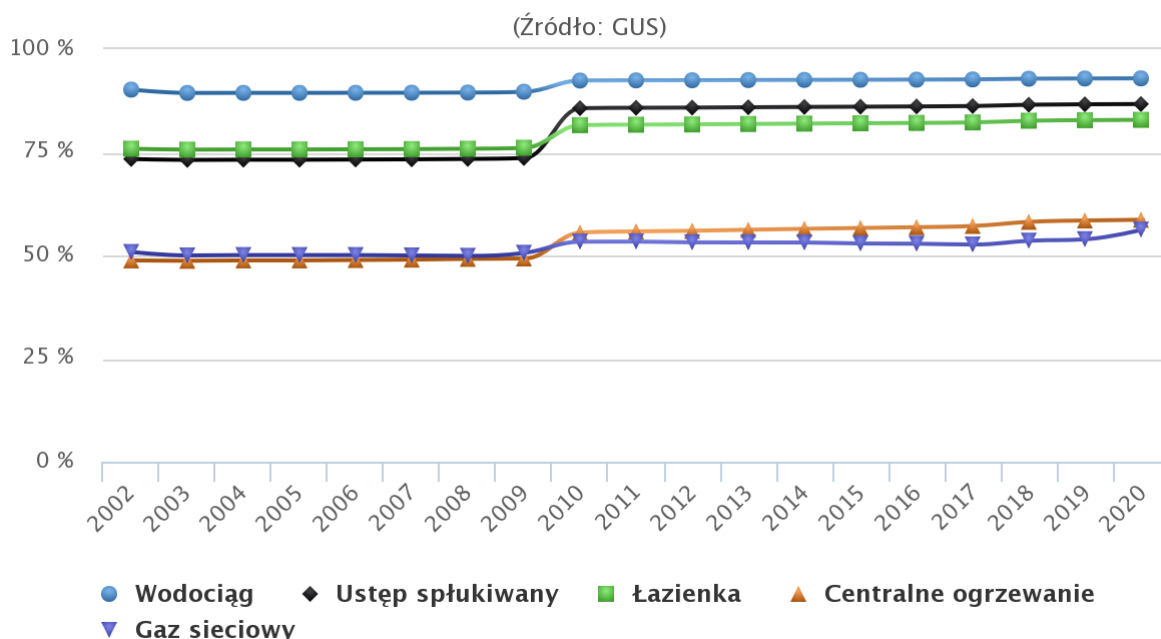
Liczba mieszkań w latach 1995–2020

(Źródło: GUS)

socialnych o łącznej powierzchni 230,39 m², 12 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 676,35 m². Niewykorzystane jest 1 mieszkanie na terenie Gminy Stubno z powodu złego stanu technicznego.

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 2002–2020

www.polskawliczbach.pl

Organizacje społeczne są jedną z form aktywności lokalnej. Odgrywają ważną rolę umacnianiu więzi społecznych oraz zwiększają możliwość rozwoju społecznego gminy. W roku 2020 na terenie gminy Stubno funkcjonowało 16 organizacji pozarządowych i innych organizacji oróżnych profilach działalności:

- Stowarzyszenie „Blżej Siebie” w Kalnikowie,
- Stowarzyszenie „Moja Mała Ojczyzna” w Kalnikowie,
- Stowarzyszenie "WSPÓLNIE MOŻEMY WIĘCEJ" w Stubienku,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Starzawy,
- Stowarzyszenie „Przyszłość” w Nakle,
- Stowarzyszenie Aktywni Mieszkańcy w Baryczu,
- Stowarzyszenie „Wspólny Cel,, w Stubnie,
- Fundacja „Oświata w Gminie Stubno”,
- Uczniowski Klub Sportowy „OLIMP” w Stubnie,
- Ludowy Klub Sportowy „GRANICA” w Stubnie,
- Ludowy Klub Sportowy „CRESOVIA” w Kalnikowie,
- Ludowy Klub Sportowy w Nakle,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stubnie,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kalnikowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stubienku,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Stubnie.

Kierunki oraz cele współpracy z organizacjami pozarządowymi określa przyjmowany corocznie do realizacji „Program współpracy Gminy Stubno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

Na terenie Gminy Stubno funkcjonują następujące jednostki oświatowe, dla których Gmina Stubno jest organem prowadzącym:

- Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Królowej w Stubnie,
- Szkoła Podstawowa im. dr Bolesława Orzechowicza w Kalnikowie.

Funkcjonują również niepubliczna placówka oświatowa:

- Niepubliczne Przedszkole „KRAINA MALUSZKA” w Stubnie prowadzone przez Fundację „Oświata w Gminie Stubno”,

W Szkole Podstawowej w Stubnie w roku szkolnym 2019/2020 zatrudnionych było 16,06 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty). Od 1 września 2020 r., wskutek zwiększenia się liczby oddziałów (dwie klasy I), liczba etatów nauczycieli zwiększyła się do 17,77, w tym: 1 nauczyciel stażysta, 1,94 nauczycieli mianowanych oraz 14,83 nauczycieli dyplomowanych. Na jednego nauczyciela przypada średnio 10 uczniów. W Szkole Podstawowej w Kalnikowie w roku szkolnym 2020/2021 zatrudnionych jest 18,37 nauczycieli (w przeliczeniu na pełne etaty z uwzględnieniem godzin ponadwymiarowych), w tym 3,42 nauczycieli kontraktowych, 1,98 nauczycieli mianowanych oraz 12,97 nauczycieli dyplomowanych. Na jednego nauczyciela przypada średnio 7 uczniów.

W Gminie Stubno funkcjonuje jedna instytucja kultury pod nazwą- Gminna Placówka Kultury powstała 08.02.1995r. jako połączone dwie instytucje kultury tj. ośrodek kultury i biblioteka publiczna. Zadania realizowane przez połączone instytucje kultury są prowadzone równorzędnie jako zadania statutowe określone przez ustawę dla instytucji kulturalnych tj. dla bibliotek zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa Gminy Stubno, a dla ośrodka kultury zaspokajanie i rozwijanie potrzeb kulturalnych. W strukturę organizacyjną Gminnej Placówki Kultury wchodzi: Biblioteka Publiczna w Stubnie, Filia biblioteczna w Kalnikowie, świetlice wiejskie w: Baryczu, Stubienku, Gajach, Hruszowicach, Nakle, Starzawie, Kalnikowie, Kalnikowie-Zagreble i Stubnie.

Imprezy organizowane przez domy kultury oraz ich uczestnicy w latach 2011 – 2020

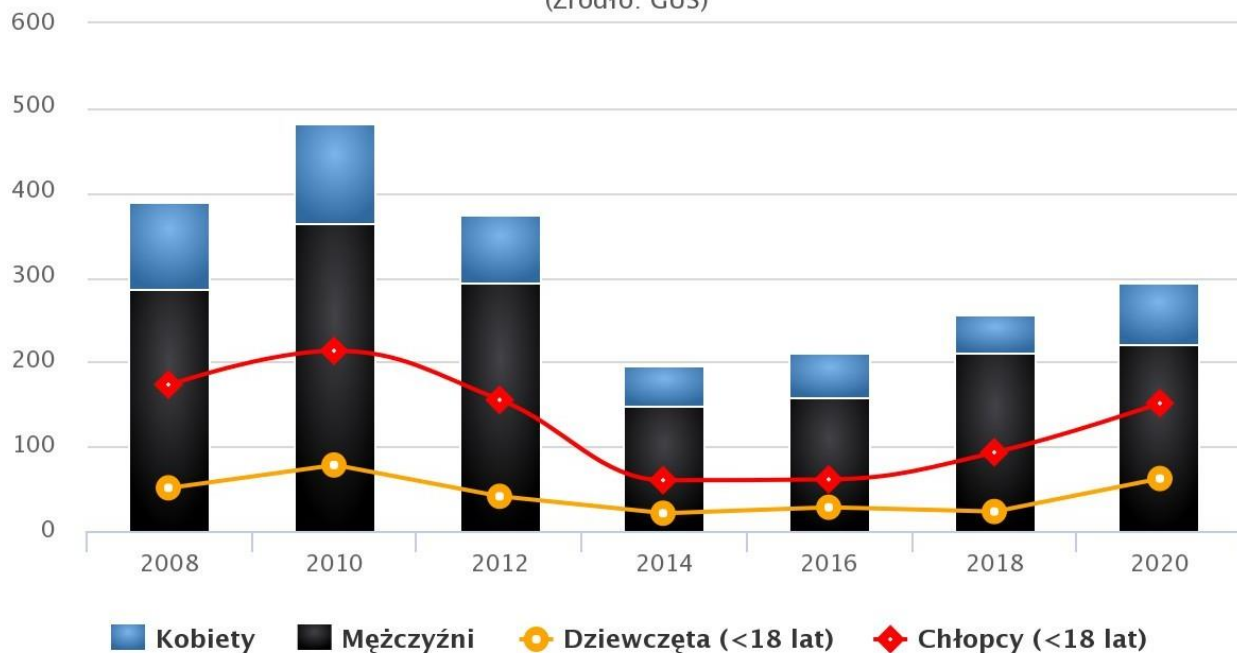
(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Ćwiczący w klubach sportowych w gminie Stubno w latach 2008 – 2020

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na komfort i jakość życia mieszkańców jest opieka zdrowotna. W gminie Stubno opiekę zdrowotną świadczą:

- Gabinet fizjoterapii,
- Przychodnia Lekarsko – Stomatologiczna w Stubnie.

Specjalistyczną opiekę zdrowotną dla mieszkańców zapewniają przychodnie i szpitale w Przemyślu.

Nad bezpieczeństwem na terenie gminy Stubno czuwają policjanci z Komisariatu Policji w Medyce oraz Zespołu Prewencyjnego w Stubnie. Obecny stan bezpieczeństwa i porządku publicznego wskazuje na fakt, że na terenie gminy nie występuje przestępczość o charakterze kryminalnym, występują jedynie pojedyncze działania przestępcze skierowane na mienie publiczne i społeczność gminy, tak więc gminę Stubno można zaliczyć do kategorii gmin bezpiecznych.

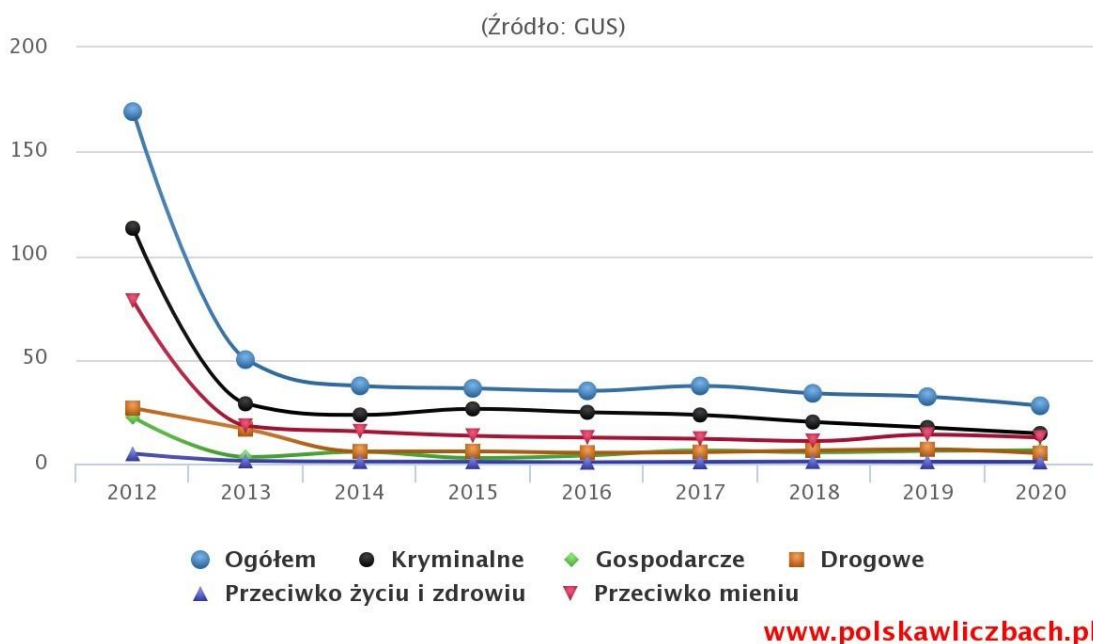
Przestępstwa na terenie Gminy Stubno

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kradzież z włamaniem	0	2	1
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	1	3	1
Pobicie	0	1	1
Uszkodzenie mienia	1	0	5
Kradzież mienia	1	5	2
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	0	1	0

Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

	2018	2019	2020
Liczba interwencji ogółem	56	66	62
Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie	8	3	9
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	11	4	9
Liczba sprawców przemocy domowej	8	3	9

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Stubno w latach 2012 – 2020

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego Gminy Stubno działa w oparciu o Gminny Plan Reagowania Kryzysowego, opracowany w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy podstawowych warunków ochrony przed niebezpieczeństwami związanymi z występowaniem klęsk żywiołowych oraz innych podobnych zagrożeń powodowanych siłami natury lub działalnością człowieka. Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego /GZZK/ zwany dalej Zespołem tworzy się do pomocy Wójtowi Gminy w działaniach mających na celu zapobieganie skutkom żywiołowych oraz ich usuwanie.

Zgodnie z zapisami o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej Wójt Gminy Stubno ochronę przeciwpożarową oparł o funkcjonujące na terenie Gminy Stubno jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Na terenie Gminy Stubno funkcjonują trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Stubno, OSP Stubienko oraz OSP Kalników. OSP Stubno działa w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Działalność jednostek OSP wspierana jest ze środków pochodzących z budżetu Gminy Stubno.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stubnie funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna. Został utworzony na podstawie Uchwały Nr XI/46/90 Gminnej Rady Narodowej w Stubnie z dnia 26 kwietnia 1990 roku. Podstawowym aktem prawnym na podstawie którego funkcjonuje Ośrodek jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.) . Ponadto w Ośrodku realizowane są zadania wynikające z innych aktów prawnych, a w szczególności ustaw:

- o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- o świadczeniach rodzinnych,
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- o Karcie Dużej Rodziny,
- o ochronie zdrowia psychicznego,
- o zatrudnieniu socjalnym,
- innych przepisów prawa z zakresu osłony socjalnej i polityki społecznej, w tym prorodzinnej,
- wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

Pomocy udziela się w szczególności z powodu:

- bezrobocia,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- potrzeb ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali Rzeczpospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy,
- przemocy w rodzinie,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

GOPS w Stubnie oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, realizuje również zadania z zakresu ustaw o:

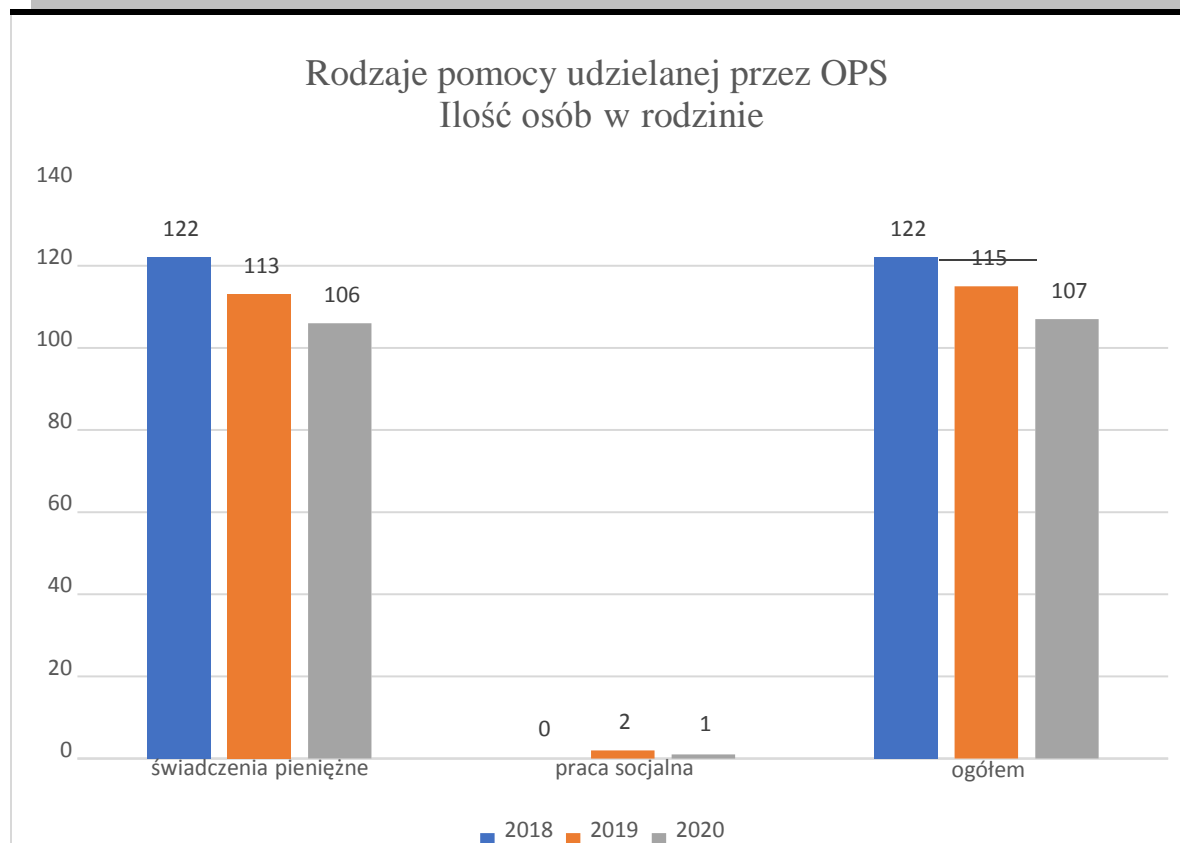
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- świadczenia opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy, finansach publicznych.

Ponadto:

- współdziała w realizacji prac społecznie użytecznych w gminie Stubno,
- prowadzi Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- uczestniczy w pracach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba rodzin ogółem	180	187	123
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	2	1	1

*Powody przyznawania pomocy społecznej
(liczba osób)*

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Niepelnosprawność	54	52	44
Bezrobocie	87	70	64
Osoby dotknięte klęską żywiołową	1	0	0
Ubóstwo	92	75	65
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	19	28	9
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	73	66	47
Alkoholizm	4	2	1
OGÓLEM	331	294	235

Działania GKRPA w Stubnie

	2018	2019	2020
Ilość posiedzeń Komisji	9	7	3
Przeprowadzone rozmowy	15	7	10
Wnioski do sądu o leczenie	9	8	14
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	1	1	1
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	8	0	26
Szkolenie dla sprzedawców alkoholu	21 punktów	-	-

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych mieszkańców Gminy Stubno

---

Jednym z głównych założeń niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021 - 2027* jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej gminy oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań wśród mieszkańców gminy.

Badania zostały przeprowadzone w ostatnim kwartale 2021 roku i miały charakter ankiety. Obejmowały trzy grupy reprezentujące lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy
- dzieci i młodzież szkolna
- sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Celem badań była diagnoza problemów społecznych związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym, cyberprzemocą, a także postawami społecznymi wobec tychże zjawisk.

Problemy społeczne występujące na terenie Gminy w opinii dorosłych mieszkańców

Badania miały charakter ankiety online przeprowadzonej przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Obejmowały mieszkańców gminy Stubno, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie. W badaniu wzięły udział 90 osób, w tym 21 mężczyźni oraz 69 kobiet. Średnia wieku respondentów wyniosła 49 lat.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;

- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w rodzinie w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych;
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami;
- zmiany zachodzące w sytuacji społecznej mieszkańców spowodowane pandemią COVID-19

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie środowiska	33,33%	40,00%	6%	2%
Zanieczyszczenie wody	36,67%	30,00%	24%	8%
Wzrost uzależnień w czasie pandemii	26,67%	43,33%	20,00%	6,67%
Bezrobocie	43,33%	36,67%	30,00%	3,33%
Bieda, ubóstwo	26,67%	53,33%	30,00%	0,00%
Bezdomność	13,33%	10,00%	20,00%	0,00%
Wzrost przestępczości	20,00%	10,00%	16,67%	3,33%
Kryzys rodziny	30,00%	33,33%	46,67%	30,00%
Kryzys norm moralnych	13,33%	60,00%	56,67%	13,33%

Z powyższej tabeli wynika, że dla mieszkańców gminy wszystkie z wymienionych problemów społecznych są dostrzegalne i istotne, jednak za najważniejsze w ich opinii można uznać: bezrobocie (łącznie 80 % wskazań „bardzo” i „raczej” istotny) bieda, ubóstwo (również 80 %). W następnej kolejności wskazać trzeba na troskę mieszkańców o problemy takie jak zanieczyszczenie środowiska naturalnego (smog) oraz kryzys norm moralnych (obydwie po 73,33 % wskazań jako istotne).

Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu wydawałoby się, że mieszkańcy Gminy Stubno odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o **niskim poziomie ryzyka** - mieszkańcy gminy piją okazyjnie (40 % wskazań), jednorazowo spożywając stosunkowo nieduże ilości alkoholu. **Badani łącznie deklaruwali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcji alkoholu (33 %).** 20 % osób zadeklarowało ilości rzędu 3 – 4 porcji. **23 % badanych przyznało, że nie pije.**

Wydaje się wskazane przeprowadzenie wśród mieszkańców Gminy Stubno kampanii informacyjnej, mającej na celu zwrócenie uwagi na negatywne skutki palenia papierosów (**20% przyznaje się do regularnego palenia**) oraz spożywania alkoholu na organizm człowieka oraz konsekwencje społeczne związane z jego nadmiernym i regularnym spożywaniem.

Warto przy tej okazji szeroko poinformować mieszkańców o miejscach, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może uzyskać pomoc. Zaledwie co czwarty respondent wie, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może szukać pomocy na terenie gminy. Kształtowanie postaw mieszkańców powinno nie tylko wiązać się z oddziaływaniem na poziom ich wiedzy, ale także koncentrować się na dwóch pozostałych składnikach postaw, czyli przekonaniach oraz emocjach, które mają swoje odzwierciedlenie w motywacjach mieszkańców, sięgających po alkohol. Dlatego, należałoby wziąć pod uwagę możliwość zorganizowania szeregu darmowych spotkań otwartych, mających na celu kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych związanych z asertywnością, radzeniem sobie z negatywnymi emocjami czy identyfikacją podejmowanych przez siebie zachowań ryzykownych oraz źródeł ich występowania.

Łącznie 97% respondentów uważa, że kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu. 93% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. 97% respondentów nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.

Badani respondenci deklarują, że w swoim środowisku mają pojedyncze przypadki osób przyjmujących substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze. **40 % ankietowanych zna co**

najmniej jedną osobę uzależnionych od tych substancji. Równocześnie tylko 4 % z respondentów wie, gdzie można wejść w posiadanie narkotyków lub dopalaczy. Wskazuje to na wysoki odsetek znajomości „ze słyszenia” jeżeli chodzi o osoby realnie z substancji psychoaktywnych korzystających.

Według ankietowanych zjawisko przemocy w rodzinie w gminie Stubno jest zauważalne **(10% ankietowanych deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 33% podejrzewa, że do tego dochodzi).** Celem zwiększenia świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, należałoby, na przykład, przeprowadzić na terenie gminy kampanię informacyjną dotyczącą przemocy w rodzinie oraz lokalnych instytucji, które mogą udzielać pomocy.

W badaniu wykazano, iż mieszkańcy Gminy Stubno raczej rzadko uciekają w kierunku hazardu **(nikt z ankietowanych nie zauważa, że uzależnienie od hazardu jest częstym zjawiskiem w lokalnej społeczności).**

Niepokojące są dane związane są z subiektywnym oszacowaniem uzależnienia od komputerów lub Internetu w gminie. **Łącznie ponad 90 % mieszkańców uważa, że tego typu uzależnienie jest dość i bardzo powszechne w środowisku lokalnym.**

42% badanych mieszkańców stwierdza, że ich nastrój w czasie pandemii się pogorszył. 48% deklaruje, że stresuje się sytuacją izolacji społecznej. Jednocześnie te zjawiska wpływają na to, że 47% badanych zauważa zwiększone spożywanie alkoholu w środowisku lokalnym. Dostrzega to również 60 % pytanych sprzedawców alkoholu.,

Większość respondentów (87%) dostrzega także potrzebę organizowania działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnionych. Wśród proponowanych przedsięwzięć mających na celu pomoc osobom, u których pojawiły się jakiegokolwiek problemy w życiu osobistym są: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (38%), pomoc w integracji dzieci po okresie izolacji (23%) oraz wsparcie psychologiczne dla rodzin (19%).

Aż 40% ankietowanych rodziców zauważyło, że ich dziecko stało się wycofane i apatyczne, a 10% zaobserwowało wśród swoich pociech agresję. 47% Badanych stwierdza, że nie zaobserwowało żadnych zmian w funkcjonowaniu dziecka.

Badania sprzedawców napojów alkoholowych

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących na wsi są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych. Badanie zostało przeprowadzone wśród 10 sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy. Grupa badana stanowiła 11 kobiet oraz 5 mężczyzn. Wszyscy badani to pracownicy punktów. Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- Sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym,
- Spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- Nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

W sferze deklaracji wszyscy ankietowani sprzedawcy napojów alkoholowych uważają, że dostęp do alkoholu powinien być kontrolowany, ich spożywanie nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych, kobiety w ciąży, kierowcy i nieletni nie powinni pić w ogóle. Jednak pojawiały się wskazania, że nieletni raczej mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach (co pokrywałoby się z opinią respondentów z ogólnej ankiety dla dorosłych mieszkańców gminy). Ponad 1/3 sprzedawców przyznała, że kilka razy w miesiącu zakupu alkoholu próbuje dokonać osoba niepełnoletnia, co również nakazuje ograniczone zaufanie do wzorcowych deklaracji sprzedawców. Ponad połowa respondentów przyznała, że zdarzało się jej sprzedawać alkohol niepełnoletniemu lub nie jest tego pewna – tylko 60 % sprzedawców zawsze spełnia ustawowy obowiązek upewnienia się co do pełnoletności klienta.

Problemy społeczne w środowisku dzieci i młodzieży

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec agresji oraz substancji psychoaktywnych: alkoholu, narkotyków, dopalaczy.

<i>Liczebność grup badanych</i>	
Szkoły Podstawowe (SP4-6)	35
Szkoły Podstawowe (SP 7-8)	33
ŁĄCZNIE	68

Biorąc pod uwagę wyniki ankiet należy jednak zwrócić szczególną uwagę na profilaktykę sięgania po alkohol przez uczniów – łącznie **4% uczniów klas 4-6 i 6% uczniów klas 7-8 ma już za sobą inicjację alkoholową**. W przypadku używania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniu od m.in. od leków uspokajających lub nasennych bez przepisu lekarza.

Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas warsztatów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia i zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się szeroka edukacja z zakresu Cyberprzemocy oraz bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

Dodatkowo, należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Samo korzystanie z komputera może być bardzo pożyteczne dla młodych ludzi, ale należy pomóc im w wyborze odpowiednich stron i portali. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu. Także nauczyciele mogą podsuwać uczniom na lekcjach adresy ciekawych stron, związane w jakiś sposób z przedmiotem lekcji.

Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że **w szkołach problem przemocy rówieśniczej jest zauważalny** (łącznie 32% uczniów klas 4-6 i 58% uczniów klas 7-8 deklaruje,

że doświadcza przemocy od rówieśników). Dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na ten problem. Należy również zwrócić uwagę za fakt, że w starszej z badanych grup uczniów pojawiły się deklaracje mówiące o doświadczaniu przemocy fizycznej w szkole kilka razy w tygodniu lub codziennie. Starsi i młodsi uczniowie w nieco większym stopniu doświadczają przemocy fizycznej (SP 4-6 – 21%, SP 7-8 – 39%) niż przemocy psychicznej (SP 4-6 – 6%, SP 7-8 – 27%).

Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

Wraz z wiekiem wzrasta liczba godzin dziennie przeznaczonych na korzystanie z komputera. Większość uczniów spędza przed komputerem do jednej godziny dziennie (SP 4-6 - 42%; SP 7-8 - 35%). Co ważne, 9% starszych klas oraz 18% młodszych deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera. Odsetek uczniów spędzających przy komputerze więcej niż 5 godzin jest mały, ale zauważalny (SP 4-6 - 3%; SP 7-8 - 6%). 15% uczniów SP 4-6 oraz 48% uczniów klas SP 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Niepokojący jest fakt, iż 3% uczniów klas 4-6 oraz 6% uczniów klas 7-8 deklaruje, że spędza na oglądaniu telewizji więcej niż 4 godziny dziennie. Uczniowie deklarowali najczęściej poniżej 1 godziny (SP 4-6 – 44%; SP 7-8 – 42%) oraz 2-3 godziny dziennie (SP 4-6 – 47%; SP 7-8 – 24%) lub w ogóle (SP 4-6 – 6%, SP 7-8 – 27%).

W pytaniu czy uczniowie mają pasję 80% SP 4-6 oraz 69% SP 7-8 udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Uczniowie w obu grupach wiekowych w tym pytaniu wskazywali na aktywności: m.in. piłkę nożną, taniec, jazda na rowerze czy hulajnodze, treningi, pływanie oraz aktywności artystyczne typu śpiew i rysowanie. Młodszy uczniowie najwięcej czasu spędzają z rodziną (SP 4-6: 29%) lub ze znajomymi z klasy (SP 4-6 – 32%). Starsi uczniowie (SP 7-8) podobnie, najwięcej wolnego

czasu spędzają z rodziną (27%) lub znajomymi z klasy (21%), ale również ze znajomymi spoza klasy lub samotnie (również po 21%).

Okazuje się, że uczniowie klas 4-6 spędzają z telefonem do godziny (38%) lub 2-3 godziny (32%). Uczniowie klas 7-8 deklarują, że korzystają z telefonu 2-3 godziny (39%) lub do godziny (24%). Bardzo widoczny jest odsetek uczniów z obydwu grup spędzający w przestrzeni mobilnej powyżej 4, a nawet 5 godzin (w obydwu grupach łącznie około jednej trzeciej wskazań)

Analiza SWOT

To jedna z najbardziej popularnych i rozpowszechnionych metod analitycznych. Jej nazwa wywodzi się od pierwszych liter angielskich słów: *Strengths- Mocne (silne) strony; Weaknesses- Słabe strony; Opportunities- Szanse; Threats- Zagrożenia.*

Analiza SWOT przeważnie wykorzystywana jest do oceny wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwojowych. Diagnoza i ocena szans oraz zagrożeń, wynikających z otoczenia, oraz potencjału wewnętrznego stanowi zbiór informacji na podstawie, których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Stubno przedstawia poniższe zestawienie.

Mocne strony gminy Stubno

- położenie geograficzne – wysokie walory krajoznawcze i rekreacyjne
- czyste środowisko (brak dużego przemysłu, przestrzeganie norm środowiskowych)
- bliskość węzła autostrady A4 – węzeł Przemyśl oraz węzeł Korczowa
- bliskość relatywnie dużych ośrodków miejskich w okolicy – Przemyśl oraz bliskość innych ośrodków miejskich: Radymno, Jarosław, gdzie mieszkańcy mogą znaleźć pracę, nie emigrując
- zrealizowane inwestycje w zakresie infrastruktury informatycznej i dostępu do Internetu w znaczącej większości obszaru Gminy (światłowód)
- dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w Gminie,
- współpraca instytucji oświatowych oraz kulturalnych z instytucjami samorządu gminnego

- duża ilość instytucji pozarządowych w Gminie
- regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych
- szeroka działalność Ośrodka Pomocy Społecznej
- wysoko wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej i profesjonalne przygotowanie do pracy z osobami wymagającymi wsparcia,
- dobra infrastruktura szkolna
- poprawny dostęp do usług medycznych pierwszego kontaktu.
- Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy
- organizacja szeregu działań profilaktycznych skierowanych zarówno do dorosłych mieszkańców gminy, jak również do dzieci i młodzieży
- zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy
- niska popularność narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży
- pozytywne relacje dzieci z rodzicami, korzystna atmosfera wychowawcza i przyjazne środowisko domowe
- dostępność wsparcia Policji
- bardzo niski wskaźnik przestępczości
- warunki do realizacji pozaszkolnych zajęć sportowo-ruchowych
- działalność Gminnej Placówki Kultury , który realizuje szereg zajęć pozaszkolnych
- funkcjonowanie świetlic wiejskich
- sukcesywnie rosnąca liczba mikro i małych przedsiębiorstw
- pozytywne nastawienie samorządu do rozwoju przedsiębiorstw
- dobre warunki dla rozwoju turystyki i agroturystyki
- doświadczenie w pozyskiwaniu środków z Budżetu Państwa, Unii Europejskiej i innych źródeł.
- wysoka jakość współpracy Gminy Stubno z Lokalną Grupą Działania.

- dobra kooperacja samorządu z organizacjami pozarządowymi.
- wprowadzenie procedur usprawniających pracę jednostek samorządu gminnego, odnoszących jakość świadczonych usług.
- wysoka wartość wydatków majątkowych gminy – ciągły rozwój infrastruktury komunalnej.
- nieprzekroczone wskaźniki w zakresie poziomu zadłużenia Gminy Stubno

Slabe strony gminy Stubno

- trudności komunikacyjne
- dojrzała struktura ludności na terenie gminy
- stale utrzymujący się ujemny przyrost naturalny
- emigracja do większych ośrodków w związku z edukacją i poszukiwaniem bardziej atrakcyjnej pracy
- niski poziom edukacji mieszkańców
- trwałe problemy w zakresie bezrobocia oraz ubóstwa
- trudności ze znalezieniem pracy w miejscu zamieszkania
- bezrobocie blisko dwukrotnie wyższe niż w województwie, ponadto bezrobocie ukryte
- obecność problemu niepełnosprawności oraz konieczności zapewnienia opieki osobom starszym
- wzrost liczby osób starszych wymagających całodobowej opieki i zapewnienia im świadczeń opiekuńczych
- problem picia alkoholu wśród dzieci i młodzieży oraz obniżający się wiek inicjacji alkoholowej
- niska aktywność społeczna mieszkańców
- obecność zjawiska przemocy w rodzinach oraz pojawianie się problemów z obszaru bezradności opiekuńczo-wychowawczej
- brak funkcjonowania Gminnego Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Gminie
- brak Dziennego Domu Pomocy na terenie gminy

- brak asystenta rodziny w gminie
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych, socjalnych
- niewystarczające inwestycje w wiejską infrastrukturę społeczną
- brak dostępu do opieki żłobkowej
- brak własnego transportu publicznego pomiędzy miejscowościami
- słabo rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna
- mała ilość dużych podmiotów gospodarczych (generujących znaczące wpływy do budżetu gminy z tytułu CIT)
- brak ludzi do pracy, średnio i wysoko kwalifikowanej kadry, jak również specjalistów
- ograniczony kapitał na rozwój przedsiębiorstw średnich, małych i mikro
- słaba jakość infrastruktury drogowej - część dróg gminnych i powiatowych wymaga remontu lub modernizacji.
- niski poziom wskaźnika przedsiębiorczości mierzonej jako ilość przedsiębiorstw przypadająca na 1.000 mieszkańców
- niewystarczająca liczba inwestorów zagranicznych i krajowych
- zanik tradycyjnych zawodów i rzemiosła
- niewystraszająca infrastruktura społeczna na obszarach wiejskich (ośrodki zdrowia, świetlice, miejsca rekreacyjno - sportowe)

Szanse dla gminy Stubno

- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych
- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej
- działalność mieszkańców w stowarzyszeniach
- rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców

- promocja Gminy, działania wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, motywujące do podjęcia pracy
- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą
- organizowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, podejmowanie wspólnych inicjatyw i działań
- atrakcyjne położenie gospodarcze – blisko granicy z Ukrainą, dobre połączenie z miastem Przemyślem oraz Rzeszowem
- dostępność zewnętrznych źródeł finansowania (środki unijne i krajowe)
- promocja i możliwość dofinansowania przedsięwzięć z zakresu Odnawialnych Źródeł Energii (np., fotowoltaika)
- rozwój ruchu turystycznego i bazy krajoznawczo – noclegowej oraz sieci powiązanych usług

Zagrożenia dla gminy Stubno

- utrwalona, duża stopa bezrobocia
- migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę
- wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
- starzenie się społeczeństwa
- wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych
- rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki
- brak wystarczających zasobów na lokale socjalne
- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów

- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji
- zmniejszający się przyrost naturalny i ujemna migracja, powodujący ograniczenie działalności szkół podstawowych i wzrost kosztów utrzymania infrastruktury oświatowej
- niepewna sytuacja gospodarcza kraju i Unii Europejskiej w związku z sytuacją pandemiczną i kolejnymi lockdownami oraz ograniczeniami
- zwiększający się zakres zadań własnych gminy przy braku wsparcia finansowego z budżetu państwa.
- utrwalenie i pogłębienie negatywnych skutków izolacji społecznej oraz zagrożenia pandemicznego w sferze psychologicznej i kulturalnej
- rozwój uzależnień behawioralnych, szczególnie cyberuzależnień
- zaostrzenie w związku z sytuacją pandemiczną dotychczasowych, już istniejących problemów mieszkańców Gminy
- utrwalenie i pogłębienie negatywnych skutków izolacji społecznej oraz zagrożenia pandemicznego w sferze ekonomicznej

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STUBNO NA LATA 2021-2027

Misja i prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawa sytuacji mieszkańców. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki Gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Stubno pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w Gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2021 – 2027, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

Na podstawie dostępnych danych sformułowano prognozę rozwoju sytuacji społecznej w Gminie Stubno. W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

1. Wspieranie działań służących poprawie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych

Prognozuje się:

- niska jakość życia osób z niepełnosprawnością, niepełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, niewystarczająca integrację społeczną osób z niepełnosprawnością;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób przewlekłe chorych oraz ich rodzin;
- wzrost izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych i niepełnosprawnych;
- promowanie pomocy sąsiedzkiej i idei wolontariatu;
- promowanie funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych.

2. Wspieranie rodziny i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Prognozuje się:

- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej w stosunku do rodzin z dysfunkcjami;
- potrzeba wsparcia rodzin przez asystenta rodziny;
- utrzymywanie się występowania zjawiska przemocy w rodzinie i potrzeba jego minimalizacji;

- potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w zakresie występowania zjawiska przemocy i sposobów jej przeciwdziałania;
- utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- brak integracji społecznej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, bezrobocia, uzależnień i przemocy;
- potrzebę zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków życia i rozwoju;
- promowanie rodzin wspierających;
- wzmacnianie ról i kompetencji wszystkich członków rodziny.

3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu spowodowanemu: ·bezrobociem, ·ubóstwami uzależnieniami

Prognozuje się:

- utrzymywanie się potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy oraz osobom z wyuczoną bezradnością;
- utrzymywanie się potrzeby udzielania pomocy i wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wzrost potrzeby zapewnienia pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- konieczność podniesienia poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom.

4. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego Gminy

Prognozuje się:

- ✓ utrzymywanie się niskiej aktywności społecznej mieszkańców Gminy
- ✓ utrzymywanie się niskiego poziomu integracji społecznej mieszkańców Gminy

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań, a zatem strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym Gminy.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Stubno, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w Gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.

Wdrożenie strategii ma na celu:

- ✓ poprawę jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych w Gminie,
- ✓ wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- ✓ zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- ✓ zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w Gminie,
- ✓ integrację i aktywizację społeczną mieszkańców Gminy.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Realizacja strategii

Cele i kierunki działań

Wdrażanie *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021 – 2027* opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

1. CEL STRATEGICZNY: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i starszych.

I CEL OPERACYJNY:

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, starszych i samotnych;
- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom i opiekunom;

- Współpraca i zintegrowanie działań różnych instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- Tworzenie i organizacja środowiskowych form wsparcia i integracji;
- Stwarzanie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym aktywny udział w działalności sportowej i kulturalnej Gminy;
- Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym przy współpracy z innymi instytucjami.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY:

Budowa i rozwój systemu wsparcia dla osób starszych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Zapewnienie usług opiekuńczych odpowiednich do potrzeb ilości i jakości;
- Kierowanie osób starszych potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej;
- Udzielanie wsparcia osobom spełniającym kryteria ustawowe do pobytu w mieszkaniach chronionych;
- Organizacja i wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych ;
- Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową
- Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć i warsztatów;

- Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i ich rodzinom;
- Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PFRON, PCPR, Przychodnia Lekarsko - Stomatologiczna

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

2. CEL STRATEGICZNY: Rozwój systemu wsparcia rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

I CEL OPERACYJNY

Stworzenie skutecznego systemu wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Wspieranie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi asystenturą rodzinną oraz prowadzeniem pracy socjalnej;
- Udzielanie pomocy finansowej wynikającej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i wychowawczych;
- Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, Kościołem oraz z organizacjami społecznymi;
- Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną: wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;

- Systematyczna współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;
- Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej;
- Rozwój sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży działających w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub pracy podwórkowej (np. koła zainteresowań, świetlice, kluby, ogniska wychowawcze, lub specjalistycznej lub pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę);
- Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Przychodnia Lekarsko - Stomatologiczna, Policja, placówki oświatowe, Kościół, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Stubno;
- Rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc ofiarom przemocy domowej;
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Zapewnienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie Gminy mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Przychodnia Lekarsko - Stomatologiczna, Policja, placówki oświatowe, Kościół, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

3. CEL STRATEGICZNY: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

---

I CEL OPERACYJNY:

Zapobieganie zjawisku długotrwałego bezrobocia, eliminowanie jego negatywnych skutków i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Bieżące monitorowanie i podejmowanie działań aktywizujących na rzecz osób bezrobotnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy;
- Rozpowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;
- Pomoc materialna osobom i rodzinom dotkniętym długotrwałym bezrobociem;
- Prowadzenie pracy socjalnej na rzecz osób bezrobotnych i ich rodzin, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS, PUP,

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

II CEL OPERACYJNY :

Zapobieganie utrwalania się stanu ubóstwa

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- ✓ Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;
- ✓ Opracowywanie co roku oceny zasobów pomocy społecznej;
- ✓ Wzmacnianie kompetencji w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;
- ✓ Realizowanie programów służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych).

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Przychodnia Lekarsko - Stomatologiczna, Policja, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

III CEL OPERACYJNY:

Profilaktyka uzależnień oraz system pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub/i narkotyków

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- ✓ Realizacja i kontynuacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stubno;
- ✓ Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczający alternatywnych form spędzania wolnego czasu;
- ✓ Podejmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej osób uzależnionych oraz członków ich rodzin;
- ✓ Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, PCPR, Przychodnia Lekarsko - Stomatologiczna, Policja, placówki oświatowe, Kościół, sądy i prokuratura

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

4. CEL STRATEGICZNY: Dynamizacja rozwoju społeczeństwa obywatelskiego Gminy

I CEL OPERACYJNY:

Aktywna integracja społeczna mieszkańców

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych;
- Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie;
- Integracja rodzin i przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych, starszych, ubogich, dotkniętych uzależnieniami i przemocą przez organizowanie imprez i wydarzeń kulturalnych

Jednostka realizująca: Gmina Stubno – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt jako organ wykonawczy, GOPS

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje społeczne, organizacje pożytku publicznego, placówki oświatowe, Kościół

Źródła finansowania: Budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

---

Monitoring i ewaluacja

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- ✓ Oceny zasobów pomocy społecznej
- ✓ Sprawozdanie z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Stubno,
- ✓ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stubno,
- ✓ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy

W latach obowiązywania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stubnie sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów i przedstawi je Radzie Gminy.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja końcowa zostanie przeprowadzona w ostatnim roku realizacji Strategii, a jej wyniki będą podstawą do jej aktualizacji na kolejne lata.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?)
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?)
- trafności – (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?)

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stubno na lata 2021 - 2027 będą: budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.